

THEORIA. Revista de teoría, historia y fundamentos de la ciencia. Centro de Análisis, Lógica e Informática Jurídica-Argitarapen Zerbitzua Euskal Herriko Unibertsitatea. Números 16-17-18, Segona Època, Octubre, 1992.

La revista THEORIA fou fundada el 1952, a Madrid, enmig de l'obscurantisme cultural que definia aquella època, com bé assenyala el director de la revista, Miguel Sánchez-Mazas, en un potser massa histriònic article introductor. És ben fàcil de suposar que l'empresa, de signe inequívocament intel·lectual però també –i molt més en aquells moments– polític, no reeixí gaire temps. Tanmateix, aquesta Segona Època respon indiscutiblement als mateixos postulats que regien la primera: difondre, discutir i acréixer el cabal de coneixements sobre els fonaments teòrics de la ciència. I és destacable que, en una tasca com aquesta, hom pare més atenció al contingut de l'oferta que no pas a la seua presentació, cosa que resulta perillosament habitual avui dia. Aquests tres números esdevenen, en la pràctica, dos toms, dedicats a celebrar els quaranta anys "de la apertura de una nueva vertiente en la colaboración filosófica-científica en

España y la Comunidad Iberoamericana" (no caldrà recordar, supose, la data d'aparició d'aquests números). El resultat aplega quasibé setanta treballs, repartits en deu seccions i ordenats genèricament en els dos volums: el primer aplega les col·laboracions referides a la teoria, història i fonaments de les ciències formals, mentre que el segon inclou les referides a les ciències naturals, humanes i socials. Les àrees que s'hi toquen de prop palesen a bastament l'envergadura de la iniciativa: des de la filosofia stricto sensu fins la física, tot passant per la biologia, l'antropologia, la matemàtica, la teoria de sistemes o la filosofia del llenguatge. El resultat ve a demostrar que encara es poden fer revistes de caràcter científic tot i la precarietat dels mitjans. Senzillament, encomiable. M.B.

Antropología i alimentació. Una proposta per a l'estudi de la cultura alimentària. Sílvia Carrasco i Pons. Publicacions d'Antropologia Cultural, Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra, 1992.

La proliferació de les pràctiques naturistes, dietètiques, en els nostres hàbits, si bé és un fenomen difícil de precisar cronològicament, resulta a hores d'ara suficientment palmari. Les nostres darreres tendències culinàries apunten cada vegada més una preocupació creixent per conèixer què mengem i, sobretot, què cal menjar. Això cursa paral·lelament amb altres pràctiques, especialment les esportives, adreçades a mantenir el cos en un estat de saludable consistència. Però tot això, a més, s'emmarca dins d'una "reorganització" molt més genèrica de tota la imaginària occidental. Una nova arquitectura ideològica que, com totes, disposa els seus tòtems i tabús: salut i/o bellesa natural, tradicional, versus salut i bellesa artificial, química. Més genèricament encara:

Tradició versus Modernitat. Però en aquesta moderna guerra del bullit contra l'hamburguesa, primen excessivament els aspectes eminentment nutricionals –biològics– en detriment de les perspectives socials–culturals. Perquè hom ha oblidat que també els hàbits alimentaris formen part del tissatge cultural de la societat que en fa ús. I aquest llibre ofereix justament això, un altre estudi dels nostres hàbits alimentaris, analitzats des de l'antropologia, perspectiva que permet d'aportar una mica més de llum en la confusió alimentària de l'home modern, tot denunciant les paradoxes de l'omnívor del segle XX, les gastroonomies, la neofília i la neofòbia alimentària, el mite de la cuina tradicional i, en definitiva, alguns dels falsos tòtems alimentaris hodierns. Perquè no sempre sabem quan, com i per què mengem el que mengem. M.B.

Los españoles y el vino. J. F. Díez Manrique. Servicio de Publicaciones, Universidad de Cantabria, Santander, 1992.

És d'agrair que els investigadors oblidin –o, almenys, posterguen– de tant en tant la freda metodologia i el llenguatge esquerp dels seus escrits científics, per oferir-nos els resultats de la seua investigació d'una forma no per més agradosa menys fiable. I no és altra cosa el que ha fet el professor Díez Manrique, especialista en l'estudi psiquiàtric de l'alcoholisme. Conscient que el consum d'alcohol a l'Estat espanyol no només és un problema actual sinó també una tradició cultural, s'ha aventurat en una, si més no, curiosa iniciativa. Aprofitant la lectura del Quijote i del Fray Gerundio de Campazas, obres que apareixen al llibre per il·lustrar la societat espanyola dels segles XVI al XVIII, l'autor realitza un inventari de citacions i termes populars (més de dos mil n'ha comptat algú) que denoten la im-

portància habitual del consum d'alcohol durant l'època moderna, la que ens precedeix. Però, a més, al llibre –concebut més com un *divertimento* que no com un exercici erudit– s'hi adjunten les xifres estadístiques del consum actual en Cantàbria, a banda de diferents estudis sobre la seua sociabilitat –el llocs, les actituds i les excuses– i, inevitablement, sobre l'ampli espectre de conseqüències. En definitiva, i tret d'alguns abusos en una edició que, d'altra banda, pretén ser curiosa, aquesta és una iniciativa doblement remarcable. Per la resulta i per inusitada. M.B.

Francia.España – Aquitania.Euskadi. Imágenes recíprocas en los medios de comunicación social. DD.AA. Argitarapen Zerbitzua Euskal Herriko Unibertsitatea, Bilbao, 1993.

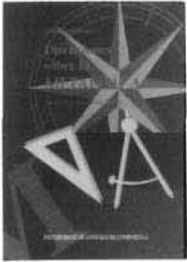
La relació històrica entre els estats francès i espanyol, inevitable, ha estat des de sempre ambivalent. I probablement per això mateix, pel seu caràcter indefugible, les imatges respectives han variat i s'han contradit, ballant al so dels interessos polítics i econòmics. No podia ser d'una altra manera. Però aquest és un territori complex, poblat de tòpics i incomprensions mútues, que resulta difícil desbrossar per veure-hi clar. Molt més si atenem a les reminiscències històriques que fins i tot algú gosatitllar d'atàviques: la gal.lofòbia i la gal.lofília han estat tendències que han conviscut sempre al solar ibèric. La Revolució, Napoleó o el cabal cultural francès, per exemple, han estat blasmats o elogiats tothora ençà dels Pirineus. Enllà, no ha estat massa diferent tampoc: ensem amb una sòlida tradició d'hispanistes de reconeguda solvència científica, ha persistit la imatge oferida, entre

d'altres, per Bizet, aquella que parla de la passió que acaba ineluctablement en sang vessada sobre la sorra del cós. Això es complica encara més si parem atenció a la perspectiva regional, que no sempre ha coincidit amb l'estatal, com en el cas d'Euskadi o Catalunya, Aquitània o Occitània. A totes aquestes dificultats, diguem-ne teòriques, hem de sumar encara aquelles altres metodològiques que se'n deriven de les fonts que serveixen de base per a la present anàlisi, és a dir, les periodístiques, com bé fan notar els autors del treball. Però, de tota manera, trenta-tres línies de conclusions generals ofereixen, si bé es mira, un migra espai per a fer explícits tots els matisos que una qüestió com aquesta requereix.

M.B.

Discusiones sobre la metafísica. Indalecio Armesto. Introducción y notas de Xosé L. Barreiro. Universidade de Santiago de Compostela, 1993.

És necessari "descubrir la unidad en todo; la unidad de las cosas como la unidad de la ciencia, la unidad de los seres como la unidad de las ideas, y a tan elevadas esferas del saber" no arriben "la observación y la experiencia". Amb aquesta idea l'autor justifica l'activitat metafísica i, per extensió, la utilitat d'unes discussions sobre ella com les que, en 1878, ell mateix publica. Tanmateix, Armesto no és un metafísic –un filòsof– professional, acadèmic. Tot el contrari: la formació d'Armesto és essencialment autodidacta. No obté un títol acadèmic –i en dret, no en filosofia– fins els trenta-set anys, quan ja ha desplegat pertot arreu de la premsa estatal, però sobretot gallega, una bateria de col.laboracions periodístiques sobre els més diversos temes/interessos: economia política, filosofia, filosofia política, del dret, de la religió, literatura, poesia, i un llarg i prolix etcètera. Una activitat polèmica, d'altra banda, i no només per la seua filiació re-

publicana enmig d'un context polític convuls i proteïforme, sinó també per la fisonomia de les seues idees filosòfiques, unes idees que no s'adscriuen unilateralment a cap concepció determinada, tot i que les influències de Cousin, Vacherot i Proudhon siguen més que importants i que l'idealisme esdevinga, en darrer terme, el penó que guia l'evolució filosòfica d'Armesto. Però, de tot això, el llibre se'n beneficia més que no en perd. Sobretot perquè ve a ser un testimoni molt més independent que no altres del moment, en què el positivisme es farà amb les regnes del pensament científic. Armesto, que semblà la polèmica amb aquest llibre –per donar a entendre que Déu és però no existeix–, en patí les conseqüències: Discusiones no passà el nihil obstat. El desterrament i, fins i tot, un atemptat amb tints melodramàtics d'amant ressentida formen part també de l'experiència vital d'aquest poeta, literat, filòsof, polític, periodista i, en definitiva, cult personatge de finals de segle amb un pensament més ric que no el que l'ingenu monisme de la citació que encapçala aquesta ressenya podria suggerir.

M.B.

Las empresas públicas en el comercio internacional (Entre la autonomía y la identificación con el Estado). Manuela Eslava Rodríguez, Universidad de Extremadura, Cáceres, 1992.

Els problemes –i les possibles solucions– que es plantegen quan l'activitat empresarial pública es desenrotlla en el marc internacional. Així, tan lacònicament, podríem enunciar l'entrellat del llibre. Tanmateix, la problemàtica derivada, objecte d'aquest estudi, no només atén la casuística, sinó que ha de considerar també la fonamentació teòrica de la qüestió. Al capdavall, ni les empreses públiques són l'Estat ni a l'inrevés. Però en un altre país, en un context sòcio-polític distint, la identificació adquireix naturalesa de fet consumat. I d'ací se'n deriven nous entrebancs. Per tot això, el present llibre –construït més com un manual que no com un assaig interpretatiu– aborda des dels problemes puntuals fins els aspectes jurídics i legislatius més complexos: el reconeixement de la personalitat jurídica de l'empresa pública en el plànol internacional, el seu status, els problemes derivats del caràcter estatal que tenen els contractes que realitza l'empresa pública, la problemàtica dels litigis judicials i arbitrals entre empreses públiques i subjectes estrangers, la identificació/separació entre empresa pública i els seus béns, etc. Al capdavall, ens trobem davant d'una ingent tasca de compilació de dret internacional, eina imprescindible per a tot aquell científic que pretenga acostar-se a unes qüestions tan espinoses com atapeïdes. La utilitat del treball està, doncs, garantida. M.B.

M.B.

